

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Број: 610-00-01358/2020-07

Датум: 27.11.2020. године

Београд

Немањина 22-26

ОСНОВНА ШКОЛА

- директору -

С обзиром на то да је Влада Републике Србије донела Уредбу о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 у којој су прописане нове мере за организацију рада основних и средњих школа и измена календара о образовно-васпитном раду за школску 2020/2021. годину, а у циљу очувања безбедности и здравља ученика и запослених достављамо додатно упутство за организацију рада основних школа и завршетак првог полугодишта школске 2020/2021. године.

1. Остваривање образовно-васпитног рада у првом циклусу основне школе

Настава, као и осигурање квалитета образовно-васпитног рада у првом циклусу основне школе остварује се кроз непосредни образовно-васпитни рад према изабраном моделу организације наставе у оквиру постојећег оперативног плана рада школе, односно у складу са Стручним упутством о организацији и реализацији образовно-васпитног рада у основној школи у школској 2020/2021. години, број: 610-00-00674/2020-07, као и у складу са другим упутствима и смерницама које су школама достављене у претходном периоду. Настава у школи организује се на начин који осигурава безбедност и здравље ученика и запослених, у складу са препорукама надлежних органа и институција, у школском простору.

2. Остваривање образовно-васпитног рада у другом циклусу основне школе

Образовно-васпитни рад у другом циклусу основне школе остварује се путем наставе на даљину, уз коришћење одговарајућих платформи, односно система за управљање учењем, које су школе изабрале и путем Јавног медијског сервиса Србије.

Настава на даљину организује се за све ученике другог циклуса основне школе школе и обухвата наставу и друге облике образовно-васпитног рада (индивидуално, у групи или одељењу). Овим моделом наставе обезбеђује се остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа, коришћењем савремене информационо-комуникационе технологије.

Евиденција образовно-васпитног рада остварује се тако што се у дневник, према утврђеном распореду часова, уносе реализоване наставне јединице из Плана реализације наставе у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних ситуација и околности, са напоменом о начину реализације (облик комуникације са ученицима и канал комуникације). У евиденцији присуства ученика треба евидентирати оне ученике који нису присуствовали часу путем наставе на даљину.

Директор и стручни сарадници прате наставу и имају приступ виртуелним учионицама, часовима наставе на даљину и другим облицима наставе на даљину и врше инструктивно-педагошки надзор, односно пружају саветодавну подршку наставницима.

2.1. Систем за управљање учењем

Основна школа користи само један систем за управљање учењем, уважавајући узраст ученика, у складу са Стручним упутством. Подсећамо да је приликом одабира платформе за учење било потребно водити рачуна о карактеристикама платформе, у погледу доступности, односно времена коришћења, језика, оперативног система, употребе алата, простора за складиштење података и друго.

На основу достављених података од стране школа кроз ИС Доситеј: 78.7% школа је изабрало Google G Suite for Education, 9.3% Microsoft Teams, 7.4% неки други систем (Skype, Viber, Whatsapp, Zoom, Office 365, школски сајт/блог, Facebook страницу одељења, имејл, Padlet, Messenger и друго), 2.4% Edmodo и мање од 1% школа је изабрало Moodle платформе и платформу Моја школа. Систем за управљање учењем се користи за планирање и реализацију наставног процеса у онлајн окружењу, у коме је обезбеђена интеракција свих актера, као и услови за процену ученичких постигнућа.

У школама постоје капацитети за успешну реализацију наставе на даљину и те капацитете обавезно треба ставити у функцију очувања квалитета образовања и васпитања ученика. Према извештају који је објавио Републички завод за статистику (*Годишње истраживање о употреби ИКТ, 2020.*) и у оквиру самих домаћинстава постоје капацитети да се настава на даљину успешно реализује. Уколико постоје ученици/наставници које немају техничке могућности, школа кроз оперативни план дефинише начин остваривања наставе на даљину за ученике/наставнике који не располажу потребним материјалним ресурсима и омогућава им да исте непосредно користе у школи или преузимањем на реверс.

У циљу организовања квалитетног образовања путем наставе на даљину, све школе су у обавези да организују образовно-васпитни рад у складу са својим нивоом дигиталне зрелости и нивоом опремљености ученика дигиталним уређајима, при чему је школа дужна да обезбеди редовну комуникацију свих ученика са свим наставницима, без обзира на систем за управљање учењем за који се определила.

У оквиру наставе на даљину постоје три нивоа на којима школе могу да пруже подршку ученицима:

1. Први ниво: препоручен свим школама које имају довољан капацитет, јесте употреба изабраног система за управљање учењем заједно са алатима који обезбеђују комуникацију, првенствено путем онлајн састанака, али свакако и путем размене порука и форумских дискусија. Настава се у овом случају реализује по упутствима из Оквир за учење на даљину, Оквир дигиталних компетенција наставника и Селфи школског извештаја.

2. Други ниво: представљају школе које не могу да постигну први ниво, али могу да омогуће редовну наставу на даљину путем неког од видео-конференцијских алата (првенствено Google Meet, Microsoft Teams, али и путем платформи Skype, Viber, Whatsapp, Zoom, као и других алата са сличним функционалностима).

3. Трећи ниво: су школе које нису у могућности да постигну ни први, ни други ниво. У оквиру наставе на даљину наставници користећи остале системе за управљање учењем, као и путем позива, остварују редовну комуникацију са свим ученицима. За ученике који долазе из породица ниског социо-економског статуса, као и све остале ученике којима нису на располагању електронски видови комуникације и други савремени комуникациони ресурси, а да нису у могућности да искористе материјалне ресурсе школа, обезбеђени су наставни материјали у папирној форми и повратна информација наставника.

Завод за унапређивање образовања и васпитања је обезбедио менторску подршку школама, наставницима и стручним сарадницима у планирању и реализацији процеса наставе и учења уз употребу ИКТ-а, која функционише преко онлајн тикет система који се налази на Националном образовном порталу на адреси <https://www.portal.edu.rs/podrska/>. Као и до сада, школске управе и надлежни сектор Министарства просвете, науке и технолошког развоја на располагању су за пружање додатне помоћи и подршке школама.

2.2. Измена оперативног плана рада школе

Школа ће, према наведеним мерама, извршити измене оперативног план рада и измењени оперативни план доставити на сагласност надлежној школској управи. Директор школе на одговарајући начин упознаје све запослене и родитеље са начином организације образовно-васпитног рада путем наставе на даљину и њиховим улогама (путем већ успостављених канала комуникације).

Посебну пажњу потребно је посветити и делу оперативног плана којим је утврђен начин остваривања наставе на даљину за ученике који не располажу потребним материјалним ресурсима, као и начин пружања додатне подршке за ученике којима је то потребно кроз структуриран индивидуализован приступ у раду, односно прилагођавање у оквиру индивидуалног образовног плана (ИОП) - ИОП-1, ИОП-2 и ИОП-3. Школе су у оквиру постојећих оперативних планова, већ дефинисале наведене начине остваривања наставе, односно пружања подршке за ове ученике, потребно је да исте поново размотре и по потреби прилагоде околностима да сви ученици другог циклуса похађају наставу на даљину.

2.3. Планирање и остваривање часова наставе

Настава на даљину реализује се наставком реализације Посебног програма основног образовања и васпитања, у складу са претходним упутствима које се односе на остваривање наставе на даљину. Школа има аутономију да утврди време почетка часова и изврши временску организацију часова на дневном и недељном нивоу.

Свака школа је у обавези да ближе уреди начин планирања, организовања и остваривања образовно-васпитног рада наставе на даљину уз важећи распоред часова, у складу са оперативним планом. Образовно-васпитни рад путем наставе на даљину се реализује у реалном времену на основу распореда часова за свако одељење путем изабраног система за управљање учењем. Часови редовне наставе трају краће 45 минута, односно 45 минута, а уколико ученици искажу потребу, наставник ће организовати и час допунске или додатне наставе.

У току остваривања наставе на даљину, наставник нарочито води рачуна о оптерећености ученика, пажљиво одмеравајући обим и сложеност програмских садржаја и захтева према ученику, поштујући временску динамику предвиђену распоредом часова. Како су у претходном периоду ученици користили систем за управљање учењем, наставник је у обавези да свим ученицима који искажу потребу проследи и једноставно техничко упутство како да систем примене. Такође, пожељно је да обучи ученике како да се понашају и примењују мере ради очувања безбедности и поштовања законских одредби када су у онлајн окружењу, као и са правилима комуникације и заштитом података о личности. Наставник при планирању начина и алатки које ће користити приликом вођења ученика кроз наставу на даљину треба да има у виду, пре свега, обавезу заштите ученика од било ког вида дигиталног насиља. Подсећамо, то значи да наставници не би требало да траже од ученика да им шаљу видео записе/фотографије у којима се ученици виде да би се спречила свака врста злоупотребе деце у виртуелном простору.

Потребно је да наставници имају у виду укупна задужења која се задају ученицима на дневном или недељном нивоу и да примењују индивидуализовани приступ ученицима. Потребан материјал за израду домаћих и пројектних задатака, практичног рада, огледа, лабораторијских и других вежби, као и могућих провера знања ученика, требало би да се постави на платформу радним данима у периоду од 7.30 до 19.30 часова. Потребно је да се ученицима прецизирају и омогуће одговарајући рокови за израду домаћих задатака, других задатака и достављање повратних информација. Обавезна је благовремена најава, минимум два дана раније, уколико се у оквиру система за управљање учењем реализује провера знања из одређеног предмета и које градиво обухвата та провера знања, као и да се остави могућност одлагања израде провере знања код ученика који нису у могућности да исту реализују из оправданих разлога. Неопходно је да ученицима из осетљивих група обезбеди додатна подршка за укључивање у наставу на даљину. Подсећамо наставнике и на то да у одређеном броју породица на исти начин учи више деце, те је због тога пожељно снимити онлајн предавања/садржаје и видео-записе који могу бити доступни свим ученицима на захтев.

Процес планирања наставе у оквиру система за управљање учењем, између осталог подразумева креирање дигиталних наставних садржаја, додавање отворених образовних ресурса, осмишљавање активности учења (задачи, радионице, форуми) које предвиђају пружање повратне информације и подстицање вршњачког учења. Ови специјализовани софтвери могу да обезбеде формативну и сумативну процену ученичких постигнућа.

2.4. Оцењивање ученика

Наставници прате и вреднују развој, напредовање и ангажовање ученика, односно оцењују ученике току остваривања наставе на даљину, у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању.

У периоду остваривања наставе на даљину, потребно је у континуитету примењивати различите технике за праћење резултата учења (квалитет и обим савладаности програмских садржаја у односу на очекиване исходе).

Посебну пажњу треба посветити праћењу напредовања ученика у складу са принципима формативног оцењивања, о чему су школе добиле упутства у претходном периоду, а која је потребно примењивати и у овим околностима. Код свих метода оцењивања треба инсистирати на битним садржајима то јест на оним садржајима који су кључни за остваривање исхода обавезног предмета, изборног програма и слободне наставне активности.

Оцене које су ученици добили у току непосредног образовно-васпитног рада од почетка ове школске године и подаци о напредовању ученика и оцене које ће ученицима бити дате у периоду до завршетка првог полугодишта омогућиће извођење закључне оцене.

Наставник је аутономан у планирању оцењивања и одлучује о томе да ли се писмени задаци, планирани у наредном периоду, могу реализовати путем наставе на даљину. Ако то није могуће, овај час се може реализовати и у другом полугодишту, с тим да се води рачуна о равномерном распореду у односу на друге писмене и контролне задатке.

Наставници могу да искористе могућност да ученике оцене и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (израде и излагања презентација, изложбе радова и продуката, резултата истраживања, модела, цртежа, постера, дизајнерских решења и друго), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима, збиркама одабраних ученикових продуката рада – портфолија, у складу са програмом наставе и учења, односно школским програмом.

При извођењу закључне оцене за крај првог полугодишта, потребно је узети у обзир све оцене, како током наставе по изабраном моделу, тако и током наставе на даљину. Закључна оцена је јавна и образложена. Уколико ученици сматрају да има елемената за већу закључну оцену, могу да изузетно одговарају у школи, уз поштовање свих епидемиолошких мера. Уколико ученик нема број оцена потребних за утврђивање закључне оцене, из оправданих разлога (болест, изолација и друго) може да буде неоцењен. Овом ученику неће бити утврђен општи успех на крају првог полугодишта. У другом полугодишту је потребно посебно планирати додатну подршку за ову категорију ученика.

Распоред писмених задатака и писмених провера дужих од 15 минута које се уписују у дневник, неопходно је ревидирати, ускладити са календаром образовно-васпитног рада и објавити за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе у најкраћем периоду (најкасније до уторка 01.12.2020. године). Распоредом може да се планира највише једна провера у дану, а две у наставној недељи. Наставник је у обавези да обавести ученике о садржајима програма наставе и учења који ће се писмено проверавати према распореду најкасније пет дана пре провере. Сви писмени задаци и писмене провере дуже од 15 минута реализују се у школи уз поштовање свих епидемиолошких мера.

Оцењивање ученика на основу усмене провере постигнућа изузетно може да се обавља непосредно у школи, уколико је ученик незадовољан предлогом закључне оцене.

3. Настава на даљину путем Јавног медијског сервиса Србије

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања школама, односно запосленим у школама, организује припрему и снимање часова наставе који се емитују Јавном медијском сервису Србије (РТС 2 и РТС 3) и доступни су на платформи РТС Планета.

4. Организација рада школе

Директор је одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе. Директор планира и организује програме образовања и васпитања и свих активности установе. Директор обезбеђује услове за остваривање права, обавеза и одговорности ученика и запослених у складу са законима. Директор у тесној комуникацији са свим структурама образовно-васпитног рада разматра и прати услове за рад установе, безбедност и заштиту ученика и запослених.

Такође, веома је важно, у циљу очувања здравствене безбедности наставничких колектива, одељењска и наставничка већа, пажљиво испланирати и припремити, уз поштовање препорука Кризног штаба.

5. Организација образовно-васпитног рада у музичким и балетским школама, школама за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом и школама за образовање одраслих

У свим музичким и балетским школама, школама за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом и школама за образовање одраслих, укупан образовно-васпитни рад остварује се путем наставе на даљину, уз коришћење одговарајућих платформи, односно система за управљање учењем. Изузетно, школе у којима органи управљања и руковођења и стручни органи, уз консултације са Саветом родитеља и институтима/заводима за јавно здравље, процене да епидемиолошка ситуација у школи дозвољава наставак непосредног образовно-васпитног рада, могу одступити од примене Уредбе, уз доследну појачану примену свих епидемиолошких мера. Ово се односи, пре свега, на установе које процењују да је

непосредни рад у наредном периоду најбоље решење за ученике. Ове установе ће организовати образовно-васпитни рад уважавајући потребе ученика а у складу са званичним упутствима и предлозима достављеним од стране Министарства, уз стручну подршку просветних саветника из надлежне школске управе.

Музичке и балетске школе могу, у изузетном случају када је то неопходно, да омогуће ученицима да, уколико немају инструмент, вежбају у школи, односно имају консултативну наставу играчких предмета и слично. Све наведене активности спроводе се тако да школе остају епидемиолошки високо безбедна места као и у досадашњем периоду.

Министарство користи прилику да се свим запосленима у установама образовања и васпитања још једном захвали на посвећеном деловању и одговорном поступању којим обезбеђују успешно остваривање образовно-васпитног рада и укупног рада школа, као и на дисциплини, поштовању и спровођењу свих епидемиолошких мера које чине да школе буду сигурно и безбедно место за ученике и запослене.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Бранко Ружић